

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Prolegomena in logicam - Cod. Ettenheim-Münster 276

[S.l.], [17. Jahrh.]

Caput 5tum

[urn:nbn:de:bsz:31-129925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129925)

de spe an in ordine ad inferiora spei. 78.

de spe et dicitur spe potest dici et pluribus et dicitur in p. p.
est dicitur et pluribus ut respicit speciem quatenus illa est tantum
substantiu proprii negat ut respicit speciem quatenus illa est tantum
est dicitur in individuis concedit, dicitur pro proprio
constituit quantum dicitur constare duobus primo
substantia substrata que predicet et aliqua fortiter trais
et pro modo quo nos usi sumus in superioribus
est nomen connotativum signans fortiter aptitudi
obiectivam dicitur in q. quate est accidentalit
necessario tanquam non dicitur multo hanc posse aptine
in alicuius modo ut visibili.

Rz.
Em. 3o.

Capitulu de accidentibus

Hoc capitulo explicatur ultimum dicitur, id est accidentibus
eius afferunt tres dicitur, et una dicitur, prima
est dicitur et quod adest et abest dicitur
corruptionem, et dicitur, quod contingit eidem
et n. in e, et quod negat genus et nec dicitur
nec spes nec proprium, semper autem est in futuro subsistens,
dicitur vero est dicitur, aliud est separabile, aliud
in separabile, ceterum nota, dicitur quandoque sumi
et eo, quod non est in dicitur substantia, et eo, quod non
est dicitur rei; hoc proterius dividit in dicitur
nec non, et est proprium, et in dicitur contingens, et quo
hic agendum est: hoc ergo dicitur contingens habet
materiam et fortiter, ut reliqua dicitur, materiam et res et dicitur
nati dicitur, ut albus; fortiter est aptitudo obiectiva, et dicitur

quomodo
dicitur et
dicitur
dicitur

Not:

sermo et
aut: contin
gente.

q. A. 1. *Ut acci: recte dicitur qd adest et abest p[er]*

quam p[er] q[ui]d dicitur contingenti & multis, si consideretur
hoc evidens tantu[m] ad mate[m] pertinet, ad aliud p[er]
si ut subst[an]t[ia] fortitati obiecti[m] in ordine ad p[er]tine[n]t
p[er]tinet ad logicu[m], etiam quam etiam inconsideratione
chi dicitur a For: eto institutione, evidens est id
toto evidenti
Tom Fonseca. quod dicitur & pluri b[us] in q[ui]bus quate[m] & accidentalit[er] et
contingenti.

Quaestio de accidente

Articulus Primus

Annun accidens recte dicitur quod adest
et abest p[er] se sibi corrupte.

q[ui] sit ad: et abest

Xlot 10.

20

ad uel abest
aliter qd.

illud dicitur qd.

30
separatio illud
aliter 10.

40

disiunctio.

Nota primo illud dicitur adeste uel abesse p[er] se sibi
corruptione, cuius p[re]sentia aut absentia ita affici
tubu[m], ut illud possit manere in sua p[ar]te, et certia
sente uel absente illo, Nota eto duplicit[er] p[er] se
loqui de adeste et abesse, primo realit[er], ut sensus sit
accidens esse id, quod p[er] separatione[m] realem sit adest
uel abesse; eto intellectualit[er] quod p[er] separatione[m] intellectua[m]
adest uel abest. Nota eto ex Caricano hic, et p[er]
Thoma in summa logica, separatione[m] intellectualit[er] esse dupli-
cem primo, quae fit componendo, id est affirmando uel ne-
gando, ut si dicam cygnus est niger, uel cygnus non est
albus. eto quae fit p[er] simplicem apprehensionem ut
si concipiam quasi singuli in fine cygnus niger uel
non albus, nihil affirmando uel negando. notat autem
Caricanus similes p[ro]p[ri]os cygnus est niger cygnus
est albus, sed quide[m] falsas sunt et hec homo est
irrationalis uel non est rationalis, sed hoc dicitur
men, quod uerum sit priores negari uel affirmari

subiecti corruptio nem.

facto sine vno corrupte, hoc cum corrupte, nota
 etiam realit. posse aliquid dupliciter abesse, primo separatis realit.
 ut tota albedo abfit a chanta, vel etiam
 partem sui, ut calor ignis, licet n. possit totus abesse ab igne
 sine corruptione ignis, et tunc etiam partem. dicendum primo
 mali quosdam dicere, hic etiam dfiniri ppriam, nam ppriam
 n. abest sine subiecti corrupte, probat qd illud n. abest
 sine subiecti corrupte, hinc negatio et oppositum, si adfit ponit
 rem in alia spe, sed si negatio pprietatis adfit, res ponit
 in alia spe, nam dicendo, homo n. potentiam oppositam
 visibilitati, vel dicendo, homo n. le visibilis, ponit hominem
 extra speciem rationalis, nam quoniam possumus res dca,
 n. dfinire q. suas pprietates, fit ut si negemus dfinem
 dca, negemus etiam primariam et essentialem. di.
 etiam modo male etiam dicere q. volunt hic tantu dfini,
 si accidens separabile et excludi inseparabile, qd accidens
 inseparabile etiam qd abesse sine subiecti corrupte, qd probat
 antecedens, ex Porphyro, qui dicit, comu illi posse album,
 manente comu dca, qd nigredo qd accidens insepara-
 bile comprehendit sub hac dfine, et consequenter etiam reli-
 qua accidentia inseparabilia, dicendum 2o ex mente Porphyri
 accidens ides dici adesse et abesse pter subiecti corruptione
 quia possumus conipere subiectu illius accidentis n. solum sine
 accidente, ut ignis sine albedine, sed etiam cum opposito
 illius accidentis, ut conipiens nigredinem, vel n. albedi-
 nem in cornu sic d. Thomas, Avicenna, Toletus, hic probat ex
 textu ubi loquitur ad hanc speciem posse conipi nigra et albigie
 abijere colorem sine subiecti corruptione, ratio e. qd quare
 res duplicem fit dfinem, primariam q. dfinem essentialis,
 secundariam q. pprietatem, nam qd conipiens homine
 non visibilem conipio aliqd. regnans dca dfinem

Hoc 2o.
replex.

Em 1o.

2o.

Quo 2o.

3o.

Quo 3o.

Subiecti corruptio nem.
replex dfinem

Or. 1. f. 1. Ut: audivis rade thiaz q adē et abē

et ita tollō entiam subī unū tollay id quod necesse
conuncta est cum primaria sine conigendo autē
cygnū nigru non tollō entiam qā cygnus nec prima-
rio nec rario dīnit q abēdine, neg enim dī
nitine cygnus cā aut album. dicendū quanto abstrā-
hendo a mente porphy nectē dīi audivis ides abē
vel adēse pter subī corrupte qā ut negari et oppositi
eius pradicari dī subī pbat qā si pbat conigere
cygnū nigru sine subī conērsione pbat etiam
dicare nigredine dī eodem sine eadem conērsione
his patet ad argūa quā solent objici contra hanc dē-
finem audiventis. primo objicit forma substantialis
ut aīa non sunt audiventia sed tū possunt abēse a
teria sine rino corrupte qā hūc dīo n conuenit
audiventi p dīo M. n sunt audiventia p dīcāntes
tia sine phisio ruidit n sunt audiventia q dīo illi
quia negat: audivens enim p dīo c quod non c dīo
vel p pīetate rei, et sic aīa pradicat audiventia
de materia, dicendū materia est animata rō ob-
id illi hūc abēse realit et natū vel abēse q potentia
divinam vel q illū si primū multa audiventia n possū
natū separari ut nigredō a conuo si secundū rōm q
pīetates possunt separari p potentiam divinam non
deus ex communiori sententia p facere ut pīetates
realit a subī distincte ab eodem separantur si tertia
etiam pīetates poterunt abēse qā possumus conire
re rōm sine rīfilitate p illū separationē illūm
ad ptem negat sequela ad rōm rōm nos posse q dī
conigere hūm n concepta rīfilitate sed non posse
cipere illū n hūc oppositū nīlī dī est impotentia
videndū audivit quod etiam si illū rōm separationem

Or. 2.

pbaz.

ob. 10.

R.

audiv. p dīo q.

ob. 7.

R.

St. subiecti corruptionem.

realem adhuc tñ auidentis inseparabile posse abesse
nam ut dicit Caietanus auidentis inseparabile n̄ ideo
q̄ semp inseparabile quasi separari n̄ possit sed quod dif.
facillime possit separari testat̄ item Albertus c. 2. uerū
nos certo artificis albas nati albiq̄ uero q̄ 7.
in Porphyro ant: 4. scribit paulo ante sua tempora
collonia corum albu obseruatu fuisse ex quibz patet
fieri absolute posse ut auidentis quod dicit̄ inseparabile n̄
specificas n̄ necessae sequat̄ sed si rōmonis ratione ind.
indura et complexione natis diuis inseparabile ex h̄ij.
potest quod semel in aliquo positu n̄ solet separari unde
possumus argumentari illud q̄ adē et abesse reality sine
subi corruptione quod p̄t expelli uel totū uel r̄m
partem manente subiecto sed auidentis inseparabile uel
ex toto uel saltem ex parte p̄t expelli nam albedo cygni
p̄t crepescere uel discolorare et eodem modo nigredo albid.
p̄t proprietates autem nec secundū partem possunt expelli
cum n̄ habeant partes. ob: p̄t illud n̄ abest et ad est sine
subi corruptione quod negati p̄t subo facit ut futu de se
ipso negat̄ sed auidentis inseparabile negati p̄t subo albedo
ip̄t cygni facit ut cygnus p̄t seipso negat̄ ergo p̄t q̄
p̄t fieri h̄c p̄t q̄ omne n̄ album non est cygnus cygnus
est non albu q̄ cygnus non ē cygnus h̄c d̄tō M̄ quod facit
ut subiectu negat̄ p̄t seipso ideo q̄ illud negati natis ē uerū
iunctū subo negat̄ M̄ ut negat̄ p̄t seipso ideo q̄ negati neu
uicario unimūta est et requirit centia unimūta M̄ sed hoc
posteriori modo n̄ p̄t auidentis inseparabile. ob: Atō Com
bustis corruptiones et finia sunt accidentia sed h̄c non
ad sunt sine subo corrupte q̄ tem nate temperamētu et
color natis non abunt sine subo corrupte p̄t ad priorem
partem Entis proter subo corruptionem tantū referri ad
abest non ad ad est et ita corruptem montem ē abesse proter
subo corrupte p̄t 2do idem accidentia saltem aliquandū

ob. 3.

R2

ob 4.

R2

Q. 1. A. 1. 17: Acci: reite dicitur qd abest et adest prater
 ad hunc fine. sicut corruptione proprietas autem nec aliquam
 quidem abesse s; tentio et melius ista ratio corruptio
 mors. Duplex sumi primo pro dispositione et actu
 quo res comburitur corruptio moris et pro privatione
 incombustionis in corruptione vitæ que privatio
 fit profens, dicendo lignum iam est, homo iam mortuus
 in priori sensu sunt vera accidentia et convenit eis
 definitio nam possumus concipere lignum comburi et non
 comburi sine eius corruptione iam postea posterior
 vero sensu non sunt accidentia sed negationes et di-
 cendo homo est mortuus augetur ampliatine id est qd
 fuit homo iam non est homo sed mortuus, quod fuit
 lignum non est lignum sed combustum qd et cinis et
 etiam si est accidentia in posteriori sensu tñ n' est
 accidentia huius sed cadaveris non ligni sed cineris
 et quibus possunt predicari sine corrupte ad illud in tali
 temperamento et calore nati s; quod possumus saltem
 concipere hanc dectitatu temperamento et calore ma-
 nente entia et loquendo de separatione reali post tem-
 peramentu et calorem secundum aliquid huius abesse. et hoc
 ex phospho e ultimo quemadmodum prater nifile n' subsistit
 hoc ita nec s; nigredine subsistit albius qd accidens in
 separabile eodem modo n' pot abesse sicut propriu s; Bon-
 pliu nulle accidens inseparabile nati n' auferre. sicut nati
 non auferit nifile n' autem negat si utrumq; auferat et
 illud qd ablationem proprii corrupi sicut qd ablationem
 vero accidentis non corrupi.

R. 3.

R.

ob.

R. 7.

Ant. 2. us

Utrum in hac dicitur dicitur dicitur dicitur
 primo intentionality an dicitur intentionality.

Quæ 10.
 pbat.

Quoniam est unum caritatis, et sic hic istam finem non
 dicitur intentionality ex mente philosophi pbat qd phosphorus
 loq; ad adesse et abesse qd separationem illud non

subiecti: Ut in hac d[omi]ne p[ro]dita d[omi]ni accidens 81.

per separationem realem sed haec separatio intellectualis fit per
intentionem q[uo]d p[ro]bat q[uo]d ex p[ro]p[ri]o d[omi]ni ait posse con-
cipi com[un]e albu[m] et aethiopi[um] albu[m] conceptio autem haec p[ro]p[ri]a
ratio intellectualis p[ro]bat in q[uo]d separatio intellectualis n[on] est se-
paratio realis ergo nec primo intentionalis ob: primo su-
bens contrarium sentiens eadem ratione d[omi]ni accidens qua
diuidit sed diuidit primo intentionis q[uo]d p[ro]bat in primo
q[uo]d alias p[ro]p[ri]us equiuocasset q[uo]d in diuisione illa esset se-
paratio realis in d[omi]ne mentalis si d[omi]ni esset d[omi]ni intenti-
onalis diuisio autem primo intentionalis p[ro]bat d[omi]ni q[uo]d si
aut separari et non separari quod p[ro]bat in diuisione ita
corrumpti et non corrumpti, item ad d[omi]ni d[omi]ni ad d[omi]ni qua
ponunt in d[omi]ne tanta conueniunt rebus p[ro]bat in q[uo]d p[ro]bat
d[omi]ni separationem intellectualem tunc nullu[m] dabit accidens insepara-
bile q[uo]d se accidens p[ro]bat separari p[ro]bat intellectu. respondet in
Caietani regardo in ad primam p[ro]p[ri]am respondet Caietani
concedendo p[ro]p[ri]us equiuocasse et ait hoc fuisse necessariu[m]
alias futurum fuisse ut uel d[omi]ni nulla esset uel diuisio
nulla p[ro]bat hoc Caietani q[uo]d si sumpsisset separationem
intellectualem tunc in diuisione qua[m] definitione diuisio fo-
ret manca q[uo]d etia[m] accidens inseparabile est separabile
p[ro]bat intellectu si autem utrobique sumpsisset separationem
realem tunc d[omi]ni nulla esset q[uo]d accidens inseparabile
ut calor ab igne realit[er] n[on] p[ro]bat separari. ob: autem
Rubeus contra hanc responsione[m] qua[m] continuatis uerbis
diuisit p[ro]p[ri]us quod d[omi]ni erat q[uo]d non p[ro]bat illi in aq[ua]
uocasse sed regardo consequens q[uo]d sensus e[st] hic accidens
est id quod adest et abest p[ro]bat separationem intellectualem p[ro]bat
subi corruptione[m] itidem factam p[ro]bat intellectu deinde fuit tran-
situs ad diuisionem sic. hoc accidens quod e[st] separabile
p[ro]bat intellectu diuidit in accidens inseparabile in rem et

ob 10.

R.

ob.

R.

Q. 1. A. 3. De 2da definitione accidentis.

Separabile demum probat hoc accidentis realiter inseparabile
p. illud posse separari dicendo nos posse coningere alibi
opem alium ad eam partem M. p. concedendo utroque
venire rebus: sed negat. unde sequi in fine acceptam
est separationem realem quae propter hanc datur separatio
abstractis et corruptio quae etiam communiunt rebus

Ant: 3. hinc.

De 2da definitione accidentis.

Secunda definitio potest habere duplicem sensum primo quatenus
habuit prima definitio quod existimat Aristoteles et tunc est
idem dicenda sunt de hoc sensu quod priori modo si contingere
re necesse et non esse accipiamus p. realiter necesse vel non
esse et tunc conveniet hoc definitio soli accidenti separabili
et hic sensus placet Averroei videlicet mensurabilis
no topi: 4. ex quo sumpta est haec definitio nam ibidem
affert Aristoteles exempla accidentium separabilium ea quae
plicat p. realem praesentiam et absentiam.

Ant: 4. hinc.

De tertia definitione accidentis.

Quia tertia definitio non recte assignatur quae dicitur
quia Aristoteles primo topi: 4. dicitur accidentis ibi enim dicit
accidentis quod quid negat genus et nec species nec proprium in
autem rei simpliciter autem aut primo sensus est in toto
subsistens diversa autem sunt subsistere et necesse subsistere
stere enim est substantia necesse accidentis ad id addit quod
sensu subsistit cum tamen possit abesse et recte habere
sine nam ut dicitur Aristoteles quod et alibi aliud est subsistere
stere et necesse tamen idem est apud Porphyrium subsistere
in subiecto et apud Aristoteles necesse rei modo quando dicit

36.

subsistere
p.

Porphy semp subistit n' a sensus quod accidens semp exi
stat et semper fit in subo sed quod accidens semp fit
in subo quand existit.

Ant: ultimus,

De subo accidentis.

Sensus e' d' q' bonaz accidens possit accidentalit' p' d' i'
cari. dicendum primo accidens suba e' individua sic
des q' idem accidens specificu' nest pluri bz individuis.
dicendum rto q' d'az indma e' immediata suba accidentis
id est accidentia convenire individuis n' propter aliquam
gram coem seu formaz coem q' cau'et hac accia sed pro
pter aliquid quod originem h' ex ipso individuo huius
modi accia sunt q' pueniunt rebz ab extrinsecis ut ex
constitutione regionis ut fit in althiope vel ex comple
xione parentu' et similib: capib: dicendum zio quodaz acci
dentia habere p' immediatis subis naturas unitas et co
uenire inferioribz propter participatione naae unitis huius
modi accia sunt q' consequuntur forma coem ut illgere
altu' naz illgere conuenit h' calidum e' igni vel sequuntur con
uentionem forme in materia ut nutrire crepare. obquies illgere
conuenit primo individuis et eodem modo oia accia q' falsu'
e' quod primo conueniant naae uniti p'bat antecedens quae
supponunt existentiaz primo conueniunt individuis illgere
et similib: oia accidentia supponunt existentiaz q' primo con
ueniunt induis p'bat antec: q' sicut se res h' ad ea ita ad
p' diari q' si indma primo existunt primo d' illis p' dicantur
accia q' d' d' antec: conuenit induis propter aliquid quod
habent eoe in alijs conuenit propter aliquid n' eoe negat
ad p'bat h' d' d' quae supponunt existentiaz primo conueniunt
induis propter entiaz vel p'rietatem coem in alijs conuenit
propter n' eoe negat. dicendum tto accidens e' unite etiaz
repu' eom subore quae n' existunt modo sint possibilis exi
stere hac conclusio e' quorundaz recentioru' quod uolunt

Dem 10.

Dem 20.

Dem 30.

Dem 40.

Dem 50.

Dem 60.

Q.1 Ault: De subiecto accidentis.

pbay.

hic quaf tu n' nominant pbay confio tunc aliquid
est unile quando fit potentia, conveniendi multis
sed auident fit potentia, conveniendi ijs q' nondum exi.
Nunt qo eoru refpu auident erit unile pbay m.
nulla res fit gradu genericu sine gradu specifico q.
fi est aut erit rationale vel irrationale sed auident
fit quatu genericu refpu eoru q' n' existunt fo: popi
bilitatem ut ijs possit convenire qa si non fit possibile
talem conveniendi quomodo aliquando conveniet q' ha
betur etiaz p'q' possibilitatis id e aptitudine ut contingit
per infit pbay rdo tunc aliqd e unile quando convenit
ei d'io unile sed convenit auidenti etiam in non in
existit actu qo erit unile etiam si actu n' existat
pbay in qa certice sunt aeterna qo auidenti conveniet
potentia t' m'fendi multis etiam si actu n' existat pbay
rdo refpu eoru est auident unile a q'by abstractib' sed
abstractib' etiam ab ijs q' n' existunt qo pbay ultimus au
dens est quod in abest potest esse qo auident e unile
etiam cum abest modo possit ad e.

2o pbay.

3o.

Contrario for.
lectia.

Contra sentiunt Cuius hie voluntas auident n' e unile
comparatione eoru in q'by n' existit pbay primo ex for.
t'le primo phisicu dicente unile e' quoddam totu unile sic
argumentat' totu et actu continere partes m'fendi au
dens n' continet actu ea q' non sunt qo n' e totu qo nec
unile p' d'io n' totu potentiale et actu continere por
tes negat' totu actuale concedit' atq' unile q' totu po
tentiale finit' enim quod potest convenire n' quod con
venit unde sufficit potentia non autu passus in existendi
necesse q' ob: rdo p'olem rdo parte. cap: d'imus d'it
unile e' unu prater multa in q'by tu infit hie p'ole
n' dicit quod potest m'fere sed quod m'fere qo oportet
illigere actualit' conjunctione unile cum singularib' bus
p' primo p'ole ibid' d'icere unile in anima fieri

4o.

Ob. 2o.

5o.

cum non fuerit indifferens ad multa sed e indifferens
 ad multa efficiam. actu non dicitur in multis qd n' necesse
 est ut sit actu in multis sed edo in se in finis idz
 ignare ac posse n' ee n'ay ut dicit Fonseca s' n'istitu
 tionu in fine actus sumunt pro potentia in finis remu.
 Ob: 2io aptitudo auidens ad sua inferiora e contingens
 sed aptitudo potentialis n' e contingens qd nec e aptitudo
 ipsius auidens pbat qd p hoc distinguit auidens a
 proprio quod proprio habeat aptitudo necessay auidens conti
 gentem pbat in qd aptitudo potentialis est d' e'ntia
 auidens qd n' e' illi contingens sed ad m' d'isto si con
 tingens construatur in optine negat quod sit contingens
 si construatur in m' e' concedit sine quod idem e' si con
 tingens referat ad posse negat quod aptitudo sit. con
 tingens si ad m' e' concedit. Ob: ultimo unite auidens
 et ee concretu ut notat etiaz Suarez d. s. 14. et 8
 sed auidens antequam existat n' e' concretu qd nec
 unite pbat in qd auidens in abstracto n' pt p' d'icari
 auidens n' enim possumy dicere hoc e' albedo p'
 batur in primo qd antequam reby existat auidens
 est separatu a rebus sed quod e' separatu a reby
 est abstractu qd auidens antequam refel reby non e'
 concretu pbat in 2do qd auidens antequam sit in reby eo
 modo tunc ee quo modo fore pt concipi sed tantu pt fore con
 cipi in abstro qd antequam sit in reb: est in abstro qd d'isto
 m' unite et ee reality concretu actu negat potentia con
 cedit auidens autem effi non est reality concretu actu
 est in potentia quod sufficit et haec distinctio applicanda
 est etiam primae probationi in ad eta partes in. p'
 negando in qd antequam auidens sit in rebus h'et quasi
 replex e' primo quod sit abstractu actu et quod sit con.

P.

Ob. 3o

P.

Ob. ult.

P.

In libro 1° dicitur Arist.

incho in potentia quod in fit in potentia incho ante,
quod fit in rebus poterit conigi ut conrectu potentiale
adeoq; ee unite quod si dicat unite et ee aliu con.
creta q; actu obiectivo conrectu actu reali negatur
sufficit enim conipere album signans fortis albedine
et connotans aliu subum non cui inhaereat aliu sed
cui possit inhaerere.

R. 10

XX libro Praedictorum
Aristis

Absolvimus ea quae intraducunt ad cognoscere praedictorum
deinceps ipsa tractanda sunt explicitis in primis in
scriptio, obiecto, fine, et divisione.

Quaestio Praemialis.

Art Primus.

De inscriptione et obiecto huius libri

Inferibit hic liber de categoriis id est dicitur sic
praedictis ut hae eis interpretu veris, omnia illa
figurae qua categoria signat amfatione, sumitur au
tem praedicta explicat ut notat 1° dicitur primo p. sitis
sumis generib; praedictorum ut patet ex cap. 1° et ex
primo posteriorum t. 35. 2° p. aggregatione omnia
continentur sub uno quodam summo genere sic augur
for: 2° motum c. 8. tales primo posteriorum c. 18.
utray acceptis sequens (i. hae posteriori) gignat
et huiusmodi ad subiecta variae sunt opes ut videt
est apud Tolletu alij ponunt uotes pro obiecto alij conceptus
alij res aliqui ponunt primario conceptus, variis res
alij primario res. Variis conceptus, nota primo aliud
est querere, qd nam finat in praedictis, aliud quid fit

explicat sumit
praedicta.

+ Quo

Not: 10